

Sygn. akt VII Ka 827/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2019 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie w VII Wydziale Karnym Odwoławczym

w składzie:

Przewodniczący: SSO Dariusz Firkowski

Protokolant: st. sekr. sądowy Monika Tymosiewicz

przy udziale prokuratora Prokuratury Okręgowej w Olsztynie Mirosława Zelenta

po rozpoznaniu w dniu 23 września 2019 r.

sprawy **A. G. (1)**, ur. (...) w P., syna S. i H. z domu O.

oskarżonego z art. 286§1kk, art. 13§1 kk w zw. z art. 286§1 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w K. (...) z dnia 5 lipca 2019 r., sygn. akt (...)

I zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- uchyla rozstrzygnięcie z pkt III sentencji o karze łącznej pozbawienie wolności,
- uchyla rozstrzygnięcie z pkt IV sentencji o karze grzywny,
- uchyla rozstrzygnięcie z pkt VI sentencji o kosztach sądowych za I instancję,
- w ramach rozstrzygnięcia z pkt I sentencji tam wymierzoną karę pozbawienia wolności łagodzi do 10 (dziesięciu) miesięcy,
- na podstawie art. 85§1i2 kk i art.86§1 kk łączy orzeczone wobec A. G. (1) kary jednostkowe pozbawienia wolności i wymierza mu karę łączną roku pozbawienia wolności,

II w pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

III zwalnia oskarżonego od kosztów sądowych za postępowanie odwoławcze.

Sygn. akt VII Ka 827/19

UZASADNIENIE

A. G. (1) został oskarżony o to, że:

I. w dniu 27 lipca 2016r. w K. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził I. F., B. W. oraz I. W. do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem w postaci mieszkania o wartości 89.000 zł, wprowadzając je w błąd co do zamiaru zapłacenia za lokal mieszkalny w ten sposób, że uprzednio zdobywając ich zaufanie namówił na sprzedaż swojego mieszkania przy ul. (...) w K., w wyniku czego pokrzywdzone w dniu 27 lipca 2016 roku w Kancelarii Notarialnej w M. sprzedały swoje mieszkanie dla (...) Sp. z o. o. z siedzibą w O., reprezentowaną przez A. G. (1),

potwierdzając przyjęcie od kupującego pieniędzy faktycznie nie otrzymując żadnej zapłaty, będąc przekonanym o tym, że wkrótce otrzymają ujętą w akcie notarialnym kwotę 89.000 zł

tj. o przestępstwo określone w art.286§1 kk,

II. w dniu 25 sierpnia 2017r. w K. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej usiłował doprowadzić M. C. (1) do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem w postaci mieszkania o wartości 75.000 zł, wprowadzając go w błąd co do zamiaru zapłacenia za lokal mieszkalny w ten sposób, że uprzednio zdobywając jego zaufanie namówił na sprzedaż swojego mieszkania przy ul. (...) w K., w wyniku czego pokrzywdzony w dniu 25 sierpnia 2017r. w K. podpisał umowę przedwstępną sprzedaży dla (...) Sp. z o. o. z siedzibą w O., reprezentowaną przez A. G. (1), potwierdzając przyjęcie od kupującego pieniędzy w kwocie 25.000 zł jako zadatek, faktycznie nie otrzymując żadnej zapłaty, będąc przekonanym o tym, że wkrótce otrzyma kwotę ujętą w umowie, lecz celu swego nie osiągnął z uwagi na niestawienie się sprzedającego w kancelarii notarialnej

tj. o przestępstwo określone w art.13§1 kk w zw. z art.286§1 kk.

Sąd Rejonowy w K. wyrokiem z dnia 5 lipca 2019 r. w sprawie (...)

I oskarżonego A. G. (1) w ramach zarzucanego mu w pkt I czynu uznał za winnego tego, że w dniu 27 lipca 2016 r. w Kancelarii Notarialnej w M. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej doprowadził I. F., B. W. oraz I. W. do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem w postaci mieszkania położonego przy ul. (...) w K. o wartości 89.000 zł, wprowadzając je w błąd w ten sposób, że uprzednio zdobywając ich zaufanie namówił wymienione na sprzedaż mieszkania dla (...) Sp. z o. o. z siedzibą w O., reprezentowanej przez A. G. (1) w zamian za rzekomą spłatę ich zadłużenia, w wyniku czego pokrzywdzone w dniu 27 lipca 2016 r. w Kancelarii Notarialnej w M. podpisały umowę sprzedaży przedmiotowego mieszkania w formie aktu notarialnego, potwierdzając przyjęcia od kupującego kwoty 89.000 zł tytułem zapłaty, której faktycznie nie otrzymały, tj. popełnienia czynu z art.286§1 kk i za to z mocy art.286§1 kk skazał go na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności,

II oskarżonego A. G. (1) w ramach zarzucanego mu w pkt II czynu uznał za winnego tego, że w dniu 4 września 2017 r. w G. w celu osiągnięcia korzyści majątkowej usiłował doprowadzić M. C. (1) do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem w postaci mieszkania położonego przy ul. (...) w K. o wartości 75.000 zł, wprowadzając go w błąd w ten sposób, że uprzednio zdobywając jego zaufanie namówił wymienionego na sprzedaż mieszkania dla (...) Sp. z o. o. z siedzibą w O., reprezentowanej przez A. G. (1), w zamian za rzekomą spłatę jego zadłużenia, w wyniku czego pokrzywdzony w dniu 25 sierpnia 2017 r. w K. podpisał umowę przedwstępną sprzedaży mieszkania, potwierdzając przyjęcie od kupującego kwoty 25.000 zł tytułem zadatku, której faktycznie nie otrzymał, lecz zamierzonego celu nie osiągnął z uwagi na niestawienie się sprzedającego w Kancelarii Notarialnej w G., gdzie miało dojść do podpisania umowy sprzedaży przedmiotowego mieszkania w formie aktu notarialnego, tj. popełnienia czynu z art.13§1 kk w zw. z art.286§1 kk i za to z mocy art.13§1 kk w zw. z art.286§1 kk skazuje go, zaś na podstawie art.14§1 kk w zw. z art.286§1 kk wymierzył mu karę 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności,

III na podstawie art.85§1 i 2 kk i art.86§1 kk w miejsce orzeczonych jednostkowych kar pozbawienia wolności orzekł wobec oskarżonego karę łączną 1 (jednego) roku i 4 (czterech) miesięcy pozbawienia wolności,

IV na podstawie art.33§2 kk orzekł wobec oskarżonego grzywnę w wysokości 250 (dwieście pięćdziesiąt) stawek dziennych, przy ustaleniu wysokości jednej stawki na kwotę 20 (dwadzieścia) złotych,

V na podstawie art.46§1 kk za czyn z pkt I orzekł wobec oskarżonego obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę:

- kwoty 72 312,50 (siedemdziesiąt dwa tysiące trzysta dwanaście i 50/100) złotych na rzecz pokrzywdzonej I. F.,

- kwot po (...),75 (osiem tysięcy trzysta czterdzieści trzy i 75/100) złotych na rzecz pokrzywdzonych B. W. i I. W..

Powyższy wyrok w całości zaskarżył obrońca oskarżonego i zarzucił mu:

odnośnie pkt I części dyspozytywnej wyroku:

1/ obrazę przepisów postępowania, która miała wpływ na treść orzeczenia tj.

I art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny zeznań pokrzywdzonych I. F., B. W. i I. W. i uznanie ich zeznań za wiarygodne, szczerze i znajdujące oparcie w rzeczywistości wbrew zgromadzonemu w sprawie materiałowi dowodowemu,

II art. 4 k.p.k., 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. poprzez dokonanie dowolnych ustaleń i rozstrzygnięcia na niekorzyść oskarżonego, wbrew zasadzie in dubio pro reo pomimo, że w sprawie nie istnieją dowody wskazujące na winę oskarżonego w zakresie doprowadzenia do niekorzystnego rozporządzenia własnym mieniem przez pokrzywdzone, co stanowiło skutek przekroczenia granic swobodnej oceny dowodów, podjęcie tej oceny w sposób dowolny, sprzeczny z zasadami wiedzy i doświadczenia życiowego, w sposób uniemożliwiający ustalenie prawdy obiektywnej, a także pominięcie okoliczności przemawiających na korzyść oskarżonego, wykluczających popełnienia przez niego zarzucanych czynów, w tym nie przyznania waloru wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego, w których nie przyznał się on do popełnienia zarzucanych czynów

2/ błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mający wpływ na jego treść, a polegający na uznaniu, iż:

- pokrzywdzone nie otrzymały od oskarżonego środków pieniężnych za sprzedaż lokalu mieszkalnego przy ul. (...) w K., w sytuacji gdy fakt ten został potwierdzony aktem notarialnym sporządzonym przez notariusza M. L. w Kancelarii Notarialnej w M., a także przez świadka M. L.,

- działania oskarżonego popełnione były rzekomo w zamiarze bezpośrednim kierunkowym, niezbędnym do przypisania przestępstwa oszustwa, w sytuacji gdy oskarżony nie wypełnił swoim zachowaniem przesłanek wynikających z przepisu art. 286§1 k.k.,

- okoliczność, iż pokrzywdzone są osobami zadłużonymi, posiadającymi liczne kredyty i pożyczki nie mają znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, w sytuacji gdy pokrzywdzone potwierdziły przed notariuszem fakt otrzymania gotówki przez oskarżonego, co zostało ujęte w akcie notarialnym, a także fakt, iż są osobami borykającymi się z problemami finansowymi,

co w konsekwencji doprowadziło do ustalenia błędnego stanu faktycznego sprawy w zakresie okoliczności nabycia lokalu mieszkalnego i rzekomego braku zapłaty za ten lokal przez A. G. (1), a także pominięcia i niezwyfikowania istotnych dla niniejszej sprawy okoliczności, co stanowiło istotny element rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy.

Ewentualnie, w przypadku przyjęcia, iż stan faktyczny został w niniejszej sprawie ustalony prawidłowo, odnośnie pkt I części dyspozytywnej wyroku zarzucił:

I. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 286 § 1 k.k. poprzez jego zastosowanie, mimo iż czyn oskarżonego nie wypełnia znamion tegoż przestępstwa, bowiem zachowanie się oskarżonego nie wskazuje, iż działał on z zamiarem bezpośrednim kierunkowym doprowadzenia do niekorzystnego rozporządzenia mieniem pokrzywdzonych;

odnośnie pkt II części dyspozytywnej wyroku zarzucił:

1/ obrazę prawa materialnego tj. art. 286§1 k.k. poprzez jego błędne zastosowanie i nieuprawnione ustalenie występowania po stronie oskarżonego zamiaru bezpośredniego i oszukańczego działania w rozumieniu art. 286§1 k.k., w tym zamiaru po stronie oskarżonego do doprowadzenia M. C. (1) do niekorzystnego rozporządzenia swym mieniem.

Podnosząc powyższe zarzuty, na podstawie przepisu art. 427§1 k.p.k. oraz przepisu art. 437§1 k.p.k. skarżący wniósł o:

1 / zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od zarzucanych mu aktem oskarżenia czynów,

ewentualnie o:

2/ Uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja co do zasady nie zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie stwierdzić trzeba, że zgromadzone w sprawie dowody Sąd meriti poddał wszechstronnej analizie i ocenie, zgodnie z dyrektywami określonymi w art. 4 k.p.k. Także przeprowadzone w oparciu o tę analizę wnioski są logiczne, zgodne z przesłankami wynikającymi z art. 7 kpk i przekonująco uzasadnione w pisemnych motywach skarżonego wyroku. Analiza zebranego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że Sąd I instancji wnikliwie zweryfikował tezy aktu oskarżenia w granicach niezbędnych dla ustalenia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia winy i kwalifikacji prawnej przypisanych oskarżonemu czynów. Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynikają powody rozstrzygnięcia o winie oskarżonego, a Sąd Okręgowy podziela przedstawioną tam argumentację. W tej sytuacji nie ma potrzeby ponownego przytaczania całości argumentacji zawartej w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, którą Sąd Okręgowy aprobuje i należy jedynie zaakcentować te elementy, które wskazują na powody utrzymania w mocy zasady skazania wskazanej w zaskarżonym wyroku.

Przed wszystkim Sąd I instancji w pełni prawidłowo nie dał wiary wyjaśnieniom oskarżonego, w których nie przyznał się do popełnienia zarzucanych mu czynów albowiem brak było podstaw do zakwestionowania przeczących jego wersji zdarzeń zeznań I. F., B. W. i I. W. oraz M. C. (1). Ponadto okoliczności podawane przez wymienionych świadków w pełni korespondują z relacją byłego pracownika oskarżonego tj. Z. H..

Zeznania pokrzywdzonych pierwszym czynem z aktu oskarżenia zasadnie zostały przyjęte przez Sąd Rejonowy za podstawę ustaleń faktycznych. Analiza ich twierdzeń nie pozwala na zakwestionowanie ich wiarygodności. Nie ukrywały one, że miały znaczne zadłużenie, przy czym nie znały dokładnej jego kwoty a propozycja oskarżonego była dla nich „ostatnią deską ratunku”. Oskarżony obiecał im, że w zamian za ich mieszkanie zostaną uregulowane długi a one same będą mogły nadal w nim mieszkać. Ostatecznie oskarżony mimo wielokrotnych zapewnień nie uregulował ich długów a pokrzywdzone nie otrzymały od niego pieniędzy. Co istotne żadna z pokrzywdzonych nie podpisywała żadnego dokumentu stanowiącego potwierdzenie rzekomej zapłaty za mieszkanie. Pokrzywdzone wprawdzie potwierdziły u notariusza, że dostały całą kwotę od A. G., jednakże zrobiły to jedynie na wyraźną prośbę oskarżonego, który obiecywał, że potem się rozliczą. W konsekwencji nie może budzić wątpliwości to, że wymienione nie poinformowały notariusza o takich ustaleniach z oskarżonym. Notariusz M. L. wskazała zaś, że notariusz nie sprawdza faktu przekazania pieniędzy, a jedynie odbiera oświadczenie, czy dana kwota została zapłacona. Taki sposób działania A. G. znajduje potwierdzenie w zeznaniach świadka Z. H., który przedstawił mechanizm i motywację działania oskarżonego wobec innych osób, od których kupował mieszkanie – porównaj k.1216 odw.-1219. Trafnie Sąd I instancji wskazał, że wersja pokrzywdzonych znajduje również potwierdzenie w zeznaniach A. .P.. ta ostatnia usiłowała odwieść swoje siostry i matkę od proponowanej przez oskarżonego transakcji. Wreszcie w tym zakresie odwołać się należy do zeznań byłego pracownika (...) Sp. z o.o. w K. M. B., która podała, że po nabyciu lokalu przez oskarżonego, (...) nie zanotował żadnej wpłaty ze strony Spółki (...).

Nie budzi zastrzeżeń ocena zeznań M. C. (1), który jasno i wiarygodnie przedstawił okoliczności nawiązania kontaktu z oskarżonym, który zaproponował mu, że odkupi od niego mieszkanie w zamian za spłatę jego długów a po jego wyprowadzce zapłaci mu jeszcze 30 000 zł. Wymieniony podpisał z A. G. umowę przedwstępną sprzedaży mieszkania lecz nie otrzymał od niego kwoty 25 000 zł wskazanej w tej umowie. Co istotne świadek podkreślił, że ustne porozumienie z oskarżonym były zupełnie inne niż te podane w umowie przedwstępnej. Z tymi okolicznościami, na które powołał się pokrzywdzony także korespondowały twierdzenia Z. H.. Ten ostatni od kwietnia 2017 r. był pracownikiem spółki (...) i wskazał, że oskarżony wyszukiwał osoby, którym groziła licytacja mieszkania a następnie przedstawiał im ofertę sprzedaży mieszkania w zamian za spłatę długów. Wsparciem relacji byłego pracownika oskarżonego są zeznania notariusza R. B., która podała, iż w jej Kancelarii zostały złożone dokumenty do sporządzenia

aktu notarialnego sprzedaży lokalu mieszkalnego należącego do M. C. (1). Wymieniona podkreśliła, że nie przystąpiła do analizy dokumentów albowiem telefonicznie poinformowano ją o rozważeniu odstąpienia od czynności, ponieważ cena lokalu była zaniżona a sprawa jest zgłoszona na Policję. Gdy o powyższym poinformowała A. G. był on tym zdziwiony ale bardzo szybko zabrał dokumenty dotyczące mieszkania M. C.. Zatem to interwencja Policji podjęta na skutek sygnalizacji Z. H.- k.1218 a nie problemy alkoholowe M. C. (1) były przyczyną wycofania się z zamierzonej przez oskarżonego transakcji.

Wobec ustalonego stanu faktycznego wbrew zarzutom skarżącego nie budzi wątpliwości dopuszczenie się przez A. G. przypisanych mu czynów. Zasadnie Sąd I instancji odwołując się do orzecznictwa Sadu Najwyższego wskazał, że iż przepis art. 286 § 1 kk nie wymaga, aby dla wprowadzenia w błąd sprawca tj. oskarżony podejmował szczególne czynności, polegające na działaniu podstępny a ponadto obojętne jest czy pokrzywdzony mógł wykryć swój błąd przy dołożeniu znikomej nawet staranności. Istota przestępstwa określonego w art. 286§1 kk polega bowiem przede wszystkim na pozostawieniu przez pokrzywdzonego w błędzie, a następnie wykorzystanie tego stanu przez sprawcę.

Tym samym w realiach niniejszej sprawy, gdyby pokrzywdzeni wiedzieli, że oskarżony nie spłaci ich długów i nie przekaże im pozostałej kwoty pieniędzy bez wątpienia nie doszłoby do zaistnienia opisanych w akcie oskarżenia zachowań. A. G. jedynie głośno zapewniał pokrzywdzonych o swoich rzekomo szczerych intencjach a faktycznie działał w celu doprowadzania ich do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci sprzedaży mieszkań. A. G. wykorzystywał fakt uzależnienia M. C. od alkoholu oraz trudnej sytuacji materialnej wszystkich pokrzywdzonych i zdobył ich zaufanie, w szczególności opisując swoje doświadczenie w branży handlu nieruchomościami jak i zapewniając o możliwości dalszego zamieszkiwania.

Wbrew argumentacji zawartej w apelacji Sąd I instancji w pełni prawidłowo przyjął, że A. G. (1) działał umyślnie z zamiarem bezpośrednim kierunkowym przemyślanym albowiem chciał osiągnąć korzyść majątkową, polegającą na uzyskaniu mieszkań i w tym celu wprowadzał pokrzywdzonych w błąd, co do zamiarów uiszczenia ich długów lub zapłaty. Zgodzić się należy z Sądem Rejonowym, że A. G. (1) wykorzystał osoby nieporadne, łatwowierne, znajdujące się w szczególnie trudnej sytuacji, posiadające długi i oczekujące na licytację mieszkania. Wymieniony działał w celu osiągnięcia korzyści majątkowej albowiem nie zamierzał przekazać pokrzywdzonym żadnych pieniędzy za zakup mieszkania ani spłacić ich zadłużenia.

Mając powyższe na uwadze wyrok jako trafny co do zasady utrzymano w mocy- art.437§1 kpk.

Jedynie biorąc pod uwagę okoliczności sprawy Sąd Okręgowy uznał za celowe złagodzenie kary jednostkowej pozbawienia wolności za czyn z pkt I sentencji i w konsekwencji złagodzenie kary łącznej pozbawienia wolności oraz uchylenie rozstrzygnięcia o karze grzywny. Za powyższym przemówiło uznanie w wyższym stopniu niż to uczynił Sąd I instancji jako okoliczności łagodzącej niekaralności A. G. oraz popełnienia czynu z pkt II sentencji w fazie usiłowania a także konieczność naprawienia szkody jak w pkt V sentencji. Z drugiej strony czynu poparcie stanowiska Sądu Rejonowego co do konieczności orzeczenia kary pozbawienia wolności w jej wymiarze bezwzględny nakazywało ocena działania oskarżonego z pełną świadomością bezprawności swojego zachowania i związany z tym wysoki stopień społecznej szkodliwości czynów i stopień jego zawinienia winy A. G. (1) jest wysoki.

Takie ukształtowanie orzeczenia o karach pozwala na uznanie, że będą one wystarczające dla osiągnięcia wszystkich celów postępowania i pozwolą uświadomić oskarżonemu, że jego zachowanie było bezprawne i zapobiegnie podobnym ich działaniom w przyszłości oraz wdroży go do poszanowania prawa i zasad współżycia społecznego- art.438pkt 4 kpk.

Oskarżonego zwolniono od poniesienia kosztów za postępowanie odwoławcze.